

PROFESSOR L. LINDEBOOM (1845-1933)

door Dicky Haze

De reden van dit artikel

Een persoonlijke herinnering aan L. Lindeboom, die in 1933 is overleden, is natuurlijk niet mogelijk. Toch gaat mijn bijdrage over hem en wel om de volgende reden. Tijdens het beschrijven van de fotocollectie van het Gemeentearchief kreeg ik een foto van professor Lindeboom onder ogen. Om wat gegevens van hem boven water te krijgen, zocht ik in de krantencollectie naar artikelen over hem.

In een krantenartikel naar aanleiding van zijn overlijden vond ik de volgende typering: "Prof. Lindeboom is een bekende figuur geweest in onze straten, in de hem verwante kringen te Kampen; hij heeft bijna tot het laatst toe kunnen getuigen van zijn beteekenis, ver buiten de plaatselijke grenzen..., zijn heengaan neemt een figuur weg uit ons plaatselijk leven, die door zijn mooien ouderdom, zijn geestkracht en zijn geloofsverzekerdheid daaraan glans gaf. In menig opzicht een tegenstander van ons, brengen wij gaarne hem een eerbiedigen laatste groet"¹. Op grond hiervan ben ik nieuwsgierig geworden naar deze persoon en heb ik een klein onderzoekje naar zijn leven en werken te Kampen uitgevoerd.

Persoonlijke gegevens

Lucas Lindeboom werd 17-01-1845 geboren te Zwollerkerspel als zoon van Lucas Lindeboom en Fennigje Westrink. Hij bezocht de Franse en Latijnse school te Zwolle en studeerde daarna aan de Theologische Hogeschool te Kampen van 1862 tot 1866. Vervolgens was hij predikant te 's-Hertogenbosch en Zaandam.

Lindeboom is twee keer getrouwd geweest. Eerst met Willemina Frederika Maria Dreyser, geboren 18-12-1841 te Heusden, overleden Kampen 09-05-1900. Vervolgens met Hillegonda Christina Wilhelmina Can, geboren te Zierikzee op 30-06-1854, overleden Kampen 14-01-1918.

Uit zijn eerste huwelijk werden twee kinderen geboren. Eerst een zoon Cornelis, geboren te 's Hertogenbosch 12-07-1872 en te Zaandam een dochter Fenna Lucasina, geboren 06-12-1880.

Uit zijn tweede huwelijk werden geen kinderen geboren, maar wel bracht zijn vrouw twee dochters uit haar eerste huwelijk mee, Josina Petronella de Savornin Lohman en Françoise Isabelle Henriette de Savornin Lohman.

Lucas Lindeboom overleed op 4 januari 1933 op de leeftijd van bijna 88 jaar².

Werk

In 1882 werd L. Lindeboom, die toen dominee was in zijn tweede gemeente Zaandam, benoemd tot hoogleraar aan de Theologische Hogeschool te Kampen en in 1883 volgde zijn installatie. Hij is meer dan 34 jaar aan de school verbonden geweest. Op 11 januari 1908 herdacht hij zijn 25-jarig ambtsjubileum met een gedachtenisrede en een drukke receptie in het gebouw van de Theologische Hogeschool. Tot eind 1917 - hij was toen bijna 73 - heeft hij zijn functie uitgeoefend ³.

Hoe oefende hij zijn functie uit? In een In memoriam in de Almanak van Fides Quaerit Intellectum uit 1934 schrijft een oud-leerling dat professor Lindeboom zijn stempel gedrukt heeft op een hele generatie predikanten, alhoewel wetenschappelijk gezien anderen verre zijn meerdere waren. De kracht van Lindeboom lag echter in het feit dat hij zijn studenten voor hun toekomstige ambt veel meegaf. Zijn bijbelverklaringen waren geïnspireerd door A. Brummelkamp, die vóór hem aan de Theologische Universiteit les gaf ⁴.

Ook probeerde hij tijdens zijn loopbaan zijn beginselen in het maatschappelijk leven ingang te doen vinden. Op 6 januari 1885 namelijk keurde hij de door F. Domela Nieuwenhuis uitgegeven Socialistische Scheurkalender af. Toen Nieuwenhuis hem daarover aanviel, verklaarde hij dat hij met hem wel een debat wilde aangaan over de vraag: "Welk gebruik de scheurkalender der socialisten van de H. Schrift maakt". Dit debat werd te Zaandam gehouden, trok enorm veel toeschouwers en was volgens de krant zeer geanimeerd.

Op 27 februari 1901 ging hij een debat aan over de kwestie van het socialistische vraagstuk en de godsdienst, waarbij zijn opponent de door de Kamper S.D.A.P. uitgenodigde dr H. Gorter uit Bussum was ⁵.

Niet alleen andersdenkenden wees hij op hun naar zijn mening foute handelwijze. Dr. A. Kuyper jr., predikant te Makkum schreef een open brief aan Lindeboom, waarin hij hem opriep de beschuldiging als zou hij een nieuwe Gereformeerde leer preken, te herroepen ⁶.

Naast zijn hoogleraarschap oefende hij andere functies uit. Hij was voorzitter van een vereniging voor hulp aan krankzinnigen, voorzitter van de Vereniging voor Gereformeerde Ziekenverzorging en voorzitter van het gesticht Effatha voor doofstommen te Dordrecht. Verder was hij actief op het gebied van de zondagsschool en werkte mee aan het ontstaan van een predikanten-conferentie. Ook was hij een der voortrekkers van het traktaat-genootschap Filippus. Dit genootschap hield zich bezig met evangelisatie door het uitdelen van traktaatjes.

Daarbij bewoog Lindeboom zich op politiek gebied. Op 17 februari 1881 werd in "De liggende Os" te Utrecht een centraal Comité van christelijk gereformeerden ⁷ opge-

richt om bij de verkiezingen van juni 1881 zelfstandig op te treden. Toen nog dominee L. Lindeboom, had de stoot hiertoe gegeven en leidde deze vergadering. Deze organisatie ging zich Christelijk Historische Kiezersbond Marnix noemen ⁸.

Tenslotte

Het onderzoekje heeft voor mij enigszins een beeld laten ontstaan van de persoon van professor L. Lindeboom. Ik hoop dat dit eveneens het geval zal zijn voor de lezer van de Almanak 2000.

Noten:

- 1 Kamper Courant 6 januari 1933
- 2 Bevolkingsregisters Kampen 1860-1870 en 1880-1909
Persoonskaarten Kampen, 1910-1936
Kamper Courant 06-01-1933
Kamper Courant 27-08-1882
Kamper Courant 14-01-1883
Kamper Courant 20-01-1915
Overlijdensakte 04-01-1933
- 3 Kamper Courant 27-08-1882 en Kamper Courant 14-01-1883
Kamper Courant 12-01-1908
Kamper Courant 01-09-1917 en 29-12-1917
- 4 Almanak van het studentencorps Fides Quaerit Intellectum 1934 (Kampen 1935), p. 118
M. te Velde; Anthony Brummelkamp 1811-1888; Barneveld 1988, p. 251
- 5 Kamper Courant 01-08-1885
Kamper Courant 28-02-1901
- 6 Kamper Courant 28-05-1905
- 7 In 1834-1836 trad een aantal predikanten uit de Hervormde kerk. In 1839 werden zij door de koning erkend. In 1854 stichtten zij een eigen theologische hogeschool in Kampen. In 1869 verenigen zij zich met de Gereformeerde Kerk in Nederland, die bestond uit gemeenten die in 1839 geen erkenning van de koning hadden gekregen. Vanaf die tijd werd de naam Christelijk Gereformeerde Kerk. Vandaar dat van dit hier genoemde comité christelijk gereformeerden waren aangesloten. Hier is dus niet de huidige Christelijk Gereformeerde Kerk bedoeld.
- 8 Kamper Courant 20-01-1915
Almanak van het studentencorps Fides Quaerit Intellectum 1934, p. 115
M. te Velde, Anthony Brummelkamp, 298 en 441